

Lausunto oikeusministeriölle parlamentaarisen työryhmän mietinnöstä vaalien ajankohdasta ja kansalaisten osallistumisoikeuksista

47/00.00.00/2014

Kh § 127**Lausuntopyynnön taustatiedot**

Oikeusministeriön vaalien ajankohtia ja kansalaisten osallistumisoikeuksia selvittävä parlamentaarinen työryhmä pyytää lausuntoja mietintöönsä ensisijaisesti tämän pilottivaiheessa olevan lausuntopalvelu.fi-palvelun kautta. Tarkoituksena on saada käyttökokemuksia palvelun jatkokehittämistä varten.

Vaalien ajankohtia ja kansalaisten osallistumisoikeuksia selvittävän, oikeusministeriön asettaman parlamentaarisen työryhmän työn taustalla on ns. puoluesihteeritoimikunnan lokakuussa 2013 tekemät esitykset. Työryhmän tehtävänä on ollut selvittää näiden ehdotusten toteuttamista ja valmistella mahdolliset lakiehdotukset.

Oikeusministeriön asettama parlamentaarinen työryhmä ehdottaa vaalilain muuttamista siten, että kunnallisvaalit siirretään lokakuun neljännestä sunnuntaista huhtikuun kolmanteen sunnuntaihin. Kunnallisvaalien vaalipäivä olisi sama kuin nykyisin eduskuntavaalien vaalipäivä. Huhtikuun kolmannesta sunnuntaista muodostuisi näin yleinen vaalipäivä. Kunnallisvaalit ja eduskuntavaalit vuorottelisivat kahden vuoden välein eikä kyse siten olisi samanaikaisesti järjestettävistä vaaleista.

Kunnallisvaalien aikaistaminen keväälle merkitsisi käytännössä sitä, että uusi valtuusto pääsisi päättämään jo seuraavan vuoden talousarviosta ja kunnallisverosta. Näin vaalien tulos heijastuisi aikaisempaa välittömämmin kunnan toimintaan, ja uuden valtuuston vaikutusmahdollisuudet paranisivat. Pyrkimyksenä myös on, että kunnallisvaalien siirto keväälle ja huhtikuun kolmas sunnuntai yleisenä vaalipäivänä lisäisivät äänestysaktiivisuutta. Vaaleja koskevan tutkimustiedon perusteella on tosin vaikea ennakoita, miten vaalipäivän siirto vaikuttaa äänestysaktiivisuuteen.

Työryhmä ehdottaa, että kunnallisvaalit järjestettäisiin ensimmäisen kerran huhtikuussa vuonna 2017. Vuoden 2016 säännönmukaiset kunnallisvaalit siirtyisivät vuoden 2017 huhtikuuhun, ja nykyisten, vuoden 2016 lopussa toimikautensa päättävien valtuustojen toimikautta jatkettaisiin vuoden 2017 toukokuun loppuun.

Mitä mieltä olette kunnallisvaalien siirtämistä koskevista ehdotuksista ?

Työryhmä ehdottaa, että neuvoa-antavien kunnallisten

kansanäänestysten järjestäminen sallitaan kunnallisvaalien yhteydessä. Nykyisin kunnallisten kansanäänestysten järjestäminen vaalien yhteydessä on kielletty. Työryhmän näkemyksen mukaan kunnallisia kansanäänestyksiä ei ole perustettua järjestää muiden, valtiollisten vaalien yhteydessä, sillä vaaliteemat ovat tällöin keskenään hyvin erilaiset. Vastaavasti valtiollisia kansanäänestyksiä voidaan nykyisin toimittaa vain valtiollisten vaalien yhteydessä tai erikseen. Äänestyksen toimittamista koskevat hallinnolliset menettelyt ovat myös yksinkertaisemmat kunnallisvaalien yhteydessä. Työryhmä toteaa lisäksi, että erikseen valmisteltavana oleva nettiäänestyksen käyttöönotto helpottanee kunnallisten kansanäänestysten järjestämistä. Nettiäänestysmahdollisuus muuttaa merkittävästi kansanäänestysten järjestämistä, ja tämän vuoksi työryhmä katsoo, että tarpeelliset lainsäädännön muutokset on perusteltua valmistella aikanaan yhtenäisesti.

Mitä haluatte lausua työryhmän kunnallisvaalien ja kunnallisen kansanäänestyksen järjestämisestä yhdessä?

Työryhmä käsitteli edellä mainittujen teemojen lisäksi muun muassa presidentinvaalin ajankohtaa, kansalaisaloitteen tekemisen ikärajan alentamista 15 vuoteen sekä samana keväänä järjestettävien eduskunta- ja europarlamenttivaalien aikataulutusta. Arviointi kansalaisaloitteen toimivuudesta ja mahdollisesta ikärajan muuttamisesta on työryhmän mukaan tehtävissä vasta, kun menettelyistä on saatu enemmän kokemuksia.

Suomen pitkän aikavälin tavoitteeksi tulisi asettaa europarlamenttivaalien aikaistaminen samaan ajankohtaan kuin eduskuntavaalit ja kunnallisvaalit.

Työryhmä ei esitä näihin teemoihin liittyen tässä vaiheessa lakimuutoksia.

Mitä haluatte lausua työryhmän mietinnöstä?

Lausunto tulee antaa **29.8.2014** mennessä ensijaisesti lausuntopalvelu.fi kautta tai sähköpostitse oikeusministerio@om.fi tai postitse osoitteeseen Oikeusministeriö, PL 25, 00023 Valtioneuvosto.

Esitys:

Kyyjärven kunnanhallitus antaa oheisen liitteen mukaisen lausunnon asiasta.

Päätös:

Päätösehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Otteen oikeaksi todistaa

Kyyjärvellä 27.8.2014

Eija Honkonen
toimistosihteeri

